

**การบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล
ของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ***

**THE EDUCATIONAL QUALITY MANAGEMENT UNDER THE WORLD CLASS
STANDARD SCHOOL OF THE DEMONSTRATION SCHOOL
IN THE NORTHEAST**

จิรวรรณ เงินโพธิ์กลาง

Jeerawat Ngernpoklang

บุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์

Bunyarit Petwisit

สิทธิชัย สอนสุภี

Sittichai Sonsupee

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

Khon Kaen University Nong Khai Campus, Thailand

E-mail: njeera@kku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารคุณภาพการศึกษาในการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา จำนวน 17 โรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรในโรงเรียน จำนวน 118 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan และการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมมีผลการดำเนินการอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ทุกด้าน เมื่อนำมาเรียงลำดับ พบว่า ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีระดับผลการดำเนินการสูงที่สุด รองลงมาเป็น ด้านการนำองค์กร และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร แนวทางการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลในด้านการนำองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารของโรงเรียนสาธิตโดยมาก มีวิสัยทัศน์ แสดงถึงความมุ่งมั่นต่อค่านิยมของการนำองค์กร

* Received: 25 November 2022; Revised: 29 December 2022; Accepted: 30 December 2022

และสามารถนำโรงเรียนสู่การเป็นมาตรฐานสากลได้ โดยการส่งเสริม และกำกับให้มีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ หลักจริยธรรม และกฎหมาย รวมถึงยึดหลักธรรมาภิบาล ในการบริหาร และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากร สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ กฎหมายและจริยธรรม สนับสนุนสร้างความเข้มแข็งและมีความรับผิดชอบต่อสังคม สร้างศรัทธาเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อพัฒนาบุคลากรสู่การเป็นผู้นำของโรงเรียน การมุ่งเน้นการดำเนินการของโรงเรียนมีการจัดโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนที่ความครอบคลุมภารกิจให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของโรงเรียน

คำสำคัญ: การบริหารคุณภาพการศึกษา, โรงเรียนมาตรฐานสากล

Abstract

This research aimed 1) to study the current conditions and problems of educational quality management under the world class standard of the demonstration school in the Northeast 2) to find a way to develop educational quality management as an international standard school. This research is a descriptive research. 17 demonstration schools in the northeastern region were selected. The sample used in this research study 118 teachers. This was obtained by sampling using Krejcie and Mogan tables and purposive sampling.

The research found that: Educational quality management under the world class standards of the demonstration school in the Northeast was at the “highest” level in all aspects. When sorting, it was found that strategic planning had the highest level of performance followed by the leadership of the organization and the personnel focus respectively. Guidelines for educational quality management under the world class standard of the school in the aspect of leadership of the organization was at the highest level. This may be due to most demonstration school administrators have a vision to demonstrate a commitment to the values of leading the organization. This can lead the school to the world class standard by promoting and supervising work in accordance with regulations, ethics and laws, as well as adhere to the principles of good governance in administration and professional ethics; build up good relationships with personnel;

create an atmosphere that promotes resulting in behavior and compliance with the rules. Law and ethics support, strengthen the responsibility for society. Building up the faith and setting a role model to develop personnel to become school leaders in the aspect of strategic planning. The focus of school operations is to organize the school's administrative structure in a comprehensive manner in line with the school's goals.

Keywords: Educational quality management, World class standard school

บทนำ

การบริหารระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนในประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดการศึกษา คือรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย ในมาตรา 54 ซึ่งใช้ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี 2542 มาตรา 47 ซึ่งกล่าวไว้ว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก” ในหมวดที่ 6 มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา และได้กำหนดไว้ในมาตรา 48 ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน สารบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของ สถานศึกษา เพื่อจะเป็นการสร้างความมั่นใจกับครอบครัวและประชาชน วาบุตรหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ฉะนั้น สถานศึกษาควรพัฒนาจัดการศึกษาของตนเองและแสดงภาระความรับผิดชอบ ให้เกิดความชัดเจนต่อสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

โรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาใช้เป็นมาตรการเร่งด่วนในการยกระดับการจัดการศึกษา และได้เริ่มประกาศใช้ในโรงเรียนนำร่องในปีการศึกษา 2553 เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากล เพื่อให้

ผู้เรียนมีศักยภาพและความสามารถแข่งขันทัดเทียมกับผู้เรียนของนานาชาติ โดยได้รับการรับรองการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาโดย สมศ. โรงเรียนมาตรฐานสากลมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลเมืองของโลก โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้พัฒนาต่อยอดคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ มีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตตลอดจนการพัฒนาเยาวชนของชาติเพื่อเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ อันจะส่งผลการพัฒนาประเทศแบบอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

จากการศึกษาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับหลักสูตรของนานาชาติ พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญกับการสอนสาระการเรียนรู้เป็นอันดับแรก แต่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนด้านความสามารถในการวิเคราะห์น้อยมาก ซึ่งต่างกับหลักสูตรในหลาย ๆ ประเทศ อีกทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไม่สะท้อนให้เห็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ที่เชื่อมโยงกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรมในเรื่องการเรียนรู้ภาษาชุดดิจิทัล การฝึกทักษะในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการคิดประดิษฐ์และสร้างสรรค์งาน สามารถผลิตผลงานที่มีคุณภาพสูง ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมุ่งหวังให้โรงเรียนมาตรฐานสากลทุกโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยเพิ่มเติมสาระความเป็นสากล 4 สาระ ได้แก่ ทฤษฎีความรู้ (Theory of Knowledge : TOK) การเขียนเรียงความขั้นสูง (Extended Essay : EE) กิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ (Creativity Action Service : CAS) และโลกศึกษา (Global Education : GE) รวมถึงให้ความสำคัญในการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาต่างประเทศที่ 2 อีกหนึ่งภาษา รวมทั้งการฝึกทักษะภาษาอังกฤษอย่างเข้มข้น เพื่อต่อยอดความรู้ที่ได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

โรงเรียนสาธิตเป็นองค์การทางการศึกษาที่ต้องเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย เพราะใช้นโยบายเพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ โรงเรียนสาธิตในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ก็จะต้องทำการบริหารจัดการโรงเรียน ให้ทำการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย ตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ในหลักการของโรงเรียนมาตรฐานสากล (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2536) ดังนั้น ในการดำเนิน

บริหารคุณภาพการศึกษาจึงต้องการแนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการ เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ (สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ , 2539)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจแนวทางการบริหารคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสาธิต เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของโรงเรียนมาตรฐานสากลกำหนด ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ เนื่องจากผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรที่สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องในด้านการวิชาการในระดับอุดมศึกษาและมีโรงเรียนสาธิตในสังกัด จึงให้ความสนใจศึกษาสภาพการบริหารงานเพื่อให้ได้สารสนเทศนำมาใช้ในการศึกษาแนวทางในการดำเนินงาน (พรรณวดี ปามุทา, 2559)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารคุณภาพการศึกษาในตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารคุณภาพการศึกษาในการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาสภาพและศึกษาแนวทางการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อศึกษาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล (World Class Standard School) ใน 7 ด้าน คือ ด้านการนำองค์กร (Leadership) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholder Focus) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement Analysis and Knowledge Management) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร (Faculty and Staff Focus) ด้านการจัดการกระบวนการ (Process Management) และด้านผลลัพธ์การปฏิบัติงาน (Performance Result) ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย

3. การเลือกกรณีศึกษาและผู้ให้ข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การตรวจสอบข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

ศึกษาสภาพการบริหารคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิต ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษา ด้วยการเก็บข้อมูลเชิงลึกโดยแบบสอบถามและศึกษาเอกสาร เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย และศึกษาแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสาธิตในสถาบันอุดมศึกษา เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์ (Interview) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยการเลือกตัวแทน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสาธิตสังกัดสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 17 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารและครู จำนวน 710 คน กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษาจากโรงเรียนสาธิตในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 15 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจากบุคลากรในโรงเรียนสาธิต จำนวน 118 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยแบ่งเป็นโรงเรียนสาธิตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 10 โรงเรียน และจากมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 5 โรงเรียน ดังตารางต่อไปนี้ และกำหนดขนาดประชากรโดยตาราง (Krejcie and Morgan)

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม Questionnaire ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัยแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ rating Scale เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อใช้สำหรับการวัดระดับของตัวแปร พฤติกรรมที่แสดงถึงการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้สถิติมัธยฐานเลขคณิต มาหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00	หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.49	หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.49	หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.49	หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49	หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่ส่งผลต่อการดำเนินการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิต โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การนำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน รายละเอียด ดังนี้

จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (62.7 %) รองลงมาคือ เพศชาย (37.3 %) อายุ 31 – 40 ปี (54.2 %) รองลงมา 41 – 50 ปี (33.1 %) และ 51 ปีขึ้นไป (12.7 %) ตามลำดับ วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาโท (70.3 %) รองลงมาระดับปริญญาเอก (15.3 %) และปริญญาตรี (14.4 %) ตามลำดับ ประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่ 6 – 10 ปี (44.1 %) รองลงมาคือ 11 – 15 ปี (38.1 %) และ 16 ปีขึ้นไป (17.8 %) ตามลำดับ

2. ระดับผลการดำเนินการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมพบว่า ระดับของผลการดำเนินการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65, SD = 0.51$) โดยหมวดการวางแผนเชิงกลยุทธ์มีระดับความสำเร็จสูงสุด ($\bar{X} = 4.75, SD = 0.46$) และหมวดการมุ่งเน้นนักเรียนมีระดับความสำเร็จต่ำสุด ($\bar{X} = 4.56, SD = 0.63$)

ในด้านของระดับผลการดำเนินการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่ 1 การนำองค์กร พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.73, SD = 0.48$) โดยทุกข้อ คำถามมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการทำงาน และกำกับติดตามให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.87, SD = 0.33$) และผู้บริหารจัดระบบการทำงานที่เอื้อให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.67, SD = 0.47$)

ในด้านของระดับผลการดำเนินการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ พบว่า ในภาพรวม

อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, $SD = 0.46$) โดยทุกข้อคำถามมีผลการประเมิน อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ ที่ครอบคลุมทุกส่วนที่สามารถนำโรงเรียนไปสู่มาตรฐานเกณฑ์สากล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.87$, $SD = 0.33$) และผู้บริหารและบุคลากร วางแผนการดำเนินงานนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และสื่อสารให้ ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.67$)

ในด้านของระดับผลการดำเนินการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่ 3 การมุ่งเน้นนักเรียน พบว่า ในภาพรวม อยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.63$) โดยทุกข้อคำถามมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีกระบวนการทำงานที่ให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ อาทิ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$, $SD = 0.47$) และโรงเรียนมีระบบ การจัดการให้นักเรียนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร มีการบริหารจัดการรับฟังและรับข้อร้องเรียนได้สะดวก รวดเร็วมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.63$)

ในด้านของระดับผลการดำเนินการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่ 4 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.49$) โดยทุกข้อคำถามมีผลการประเมินอยู่ ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทบทวนผลการดำเนินงาน เพื่อแสวงหาแนวทางการ ปรับปรุงและพัฒนาาระบบข้อมูลสารสนเทศและอุปกรณ์ให้ทันต่อความต้องการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.71$, $SD = 0.49$) ในส่วนของโรงเรียนมีระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ทันสมัย ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล และการจัดการความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.49$)

ในด้านของระดับผลการดำเนินการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่ 5 การมุ่งเน้นบุคลากร พบว่า ในภาพรวม อยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, $SD = 0.46$) โดยทุก ข้อคำถามมีผลการประเมินอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการประเมินประสิทธิภาพบุคลากรเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าใน วิชาชีพอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.81$, $SD = 0.39$) และบุคลากรในโรงเรียนมีการพัฒนางานให้ ประสบความสำเร็จ ภายใต้อบรมภาคความร่วมมือที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่ผลการ ดำเนินงานที่ดีของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด ($\bar{X} = 4.61$, $SD = 0.49$)

ในด้านของระดับผลการดำเนินการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่ 6 การมุ่งเน้นการดำเนินการ พบว่า ในภาพรวม

อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.59, SD = 0.56$) โดยทุกข้อคำถามมีผลการประเมินอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรร่วมกันกำหนดเป้าหมายของกระบวนการ ที่ส่งผลต่อคุณภาพ ผู้เรียนตามพันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.68, SD = 0.54$) โรงเรียนมีระบบ การควบคุมและตรวจสอบ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ได้ดี และปรับปรุงพัฒนากระบวนการทำงานสู่ความเป็นเลิศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.50, SD = 0.66$)

ในด้านของระดับผลการดำเนินการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่ 7 ผลลัพธ์ด้านหลักสูตรและกระบวนการ พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.59, SD = 0.54$) โดยทุกข้อคำถามมีผลการประเมินอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หลักสูตรสถานศึกษา ระบบการบริหารงานวิชาการและ กระบวนการจัดการ เรียนการสอนของโรงเรียนมีคุณภาพตามกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ย สูงสุด ($\bar{X} = 4.75, SD = 0.43$) โรงเรียนมีคุณภาพผู้เรียนด้านประสิทธิผล ประสิทธิภาพและนวัตกรรม ของกระบวนการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.42, SD = 0.74$)

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสาธิตในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากตอนที่ 1 เพื่อนำไปข้อคำถามในการหา แนวทางการพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นสารสนเทศเกี่ยวกับผลการดำเนินการบริหาร คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยเรียงลำดับตามผลการดำเนินการที่มีระดับสูง ที่สุดมาพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยทั้ง 7 ด้าน และสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อนำไป สัมภาษณ์ (Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน จากนั้นผู้วิจัยได้นำมาสรุป และวิเคราะห์เนื้อหา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านที่ 1 การนำองค์กร

- 1.1 ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการทำงาน และกำกับติดตามให้บุคลากร ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และจรรยาบรรณ อย่างเคร่งครัด
- 1.2 ผู้บริหารกำหนดค่านิยมและความคาดหวังผลการดำเนินงาน เพื่อให้องค์กรมีผลการ ดำเนินการที่ดีและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของโรงเรียน

ด้านที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์

- 2.1 ผู้บริหารและบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ ที่ครอบคลุม ทุกส่วนที่สามารถนำโรงเรียนไปสู่มาตรฐานเกณฑ์สากล

2.2 โรงเรียนมีแผนปฏิบัติการทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาวที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการโรงเรียน

ด้านที่ 3 การมุ่งเน้นนักเรียน

3.1 โรงเรียนมีกระบวนการทำงานที่ให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ อาทิ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

3.2 โรงเรียนให้ความสำคัญกับนักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีการประเมิน ความพึงพอใจรับฟังความคิดเห็นและจัดการกับข้อร้องเรียนได้อย่าง เหมาะสม

ด้านที่ 4 การวัด วิเคราะห์และจัดการความรู้

4.1 ผู้บริหารโรงเรียนทบทวนผลการดำเนินงาน เพื่อแสวงหาแนวทางการ ปรับปรุงและพัฒนา ระบบข้อมูลสารสนเทศและอุปกรณ์ให้ทันต่อความต้องการ

4.2 ผู้บริหารและคณาจารย์มีการวัดและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศขององค์กร มีการนำผลการดำเนินงานไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน และค้นหาปัจจัยสู่ความสำเร็จ

ด้านที่ 5 การมุ่งเน้นบุคลากร

5.1 โรงเรียนมีการประเมินประสิทธิภาพบุคลากรเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าใน วิชาชีพอย่างทั่วถึง

5.2 โรงเรียนมีระบบการยกย่องชมเชยการให้รางวัลที่สร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการ ทำงานของบุคลากร

ด้านที่ 6 การมุ่งเน้นการดำเนินการ

6.1 บุคลากรร่วมกันกำหนดเป้าหมายของกระบวนการ ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามพันธกิจ และวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

6.2 โรงเรียนมีระบบการทำงานที่ครอบคลุมภารกิจทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ดำเนินการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ด้านที่ 7 ผลลัพธ์

7.1 บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานตามกฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

7.2 โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายใน ที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน

อภิปรายผล

จากการค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลของการดำเนินการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมนั้นแปรผลออกแล้วอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผลการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด เกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านการมุ่งเน้นบุคลากรสามารถอภิปรายผลการวิจัย เรียงตามลำดับได้ ดังนี้

1) ด้านการนำองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารของโรงเรียนสาธิตโดยมาก มีวิสัยทัศน์ แสดงถึงความมุ่งมั่นต่อค่านิยมของการนำองค์กร และสามารถนำโรงเรียนสู่การเป็นมาตรฐานสากลได้ โดยการส่งเสริม และกำกับให้มีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ตามระเบียบข้อบังคับ หลักจริยธรรม และกฎหมาย รวมถึงการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ วิชาชีพ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรมีการสื่อสารที่ดี สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบกฎหมายและจริยธรรม สนับสนุน สร้างความเข้มแข็งและมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาบุคลากรสู่การเป็นผู้นำของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ ธานี (สุภาภรณ์ ธานี, 2553)

2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีผลของการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งในภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ กำหนดตัวชี้วัด กำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับแผนงาน กลยุทธ์ระดับโครงการ ผลการดำเนินงานที่สะท้อนได้ ว่าโรงเรียนสามารถดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ มีสิ่งที่คาดหวังในการตอบสนองความท้าทายและความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์ จัดทำแผนปฏิบัติการที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงาน มีการสื่อสารและถ่ายทอดทิศทาง วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ให้บุคลากรทั้งโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง จัดสรรทรัพยากรด้านการเงินและด้านอื่น ๆ ได้เหมาะสมเพียงพอ และพร้อมใช้เพื่อให้การปฏิบัติ ตามแผนปฏิบัติการบรรลุผลสำเร็จ มีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการติดตามประเมินผล และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารประกอบการสอนวิชายุทธศาสตร์และนโยบายการศึกษาของวัลลภา อารีรัตน์ (วัลลภา อารีรัตน์, 2562)

3) ด้านการมุ่งเน้นการดำเนินการอยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า โรงเรียนสาธิตมีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการของโรงเรียนที่เป็นระบบและมีความครอบคลุมภารกิจทุกฝ่าย พร้อมทั้งมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งพัฒนาให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์

ของโรงเรียน อีกทั้งมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านวิชาการและนวัตกรรมในโรงเรียน ตามเป้าหมายหลักและกระบวนการ AASA ทั้ง 5 ขั้น ใช้ตัวย่อว่า PASCE ของสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (American Association of Schoolmaster) ซึ่งดัดแปลงแนวคิดลักษณะการบริหารแบบ POSDCORB เพื่อให้เหมาะสมกับการบริหารการศึกษา ซึ่งกระบวนการบริหารงานแบบ (AASA) นี้ ก็เป็นที่นิยมนำมาใช้ในระบบการบริหารงานอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ย่อมรู้จักแสวงหาวิธีการการฝึกทักษะและความสามารถ นำความรู้เกี่ยวกับการบริหารไปประยุกต์ใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (จันทร์านี สงวนนาม, 2551)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปได้ว่า แนวทางในการบริหารคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสาธิตนั้นควรคำนึงหลักในด้านนโยบายของผู้บริหาร ในการวางแผนทางการปฏิบัติเพื่อเป็นฐานของการดำเนินการภารกิจในด้านต่าง ๆ ให้มีความพร้อมและสมบูรณ์แบบ

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ค้นพบจากงานวิจัยขึ้นมาใช้อภิปราย เพื่อเสนอแนะแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนสาธิต เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป ซึ่งในการนี้ ขอเสนอแนะรายละเอียดประกอบด้วยข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มีรายละเอียด ดังนี้

1) จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ผลการดำเนินการบริหารคุณภาพการศึกษาในด้านมุ่งเน้นนักเรียน ตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมากก็จริง แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยเฉพาะในด้านการมุ่งเน้นนักเรียนในโรงเรียนที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการสอน และนวัตกรรมในการจัดการความรู้ นั้น ในส่วนขององค์ประกอบหลักคือนักเรียนนั้น เป็นปัจจัยที่ควบคุมยาก ดังนั้น การมุ่งเน้นความสำเร็จของนักเรียน อาจต้องส่งเสริมและสนับสนุนและติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด โดยการใช้เครื่องมือช่วยในการกำกับติดตามผลสำเร็จของนักเรียน โดยนักเรียนสามารถเข้าถึงเครื่องมือได้อย่างรวดเร็ว และสามารถจัดการกับข้อร้องเรียนของนักเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้เกิดความพึงพอใจจากนักเรียนและผู้ปกครอง

2) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่จะมองหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิต ซึ่งโรงเรียนสาธิตในสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรที่ได้มีระบบบริหารจัดการที่มีความสมบูรณ์ และความพร้อมทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร

และนักเรียนที่มีเป้าหมายและแผนกลยุทธ์ในการปฏิบัติ ที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์ โดยคณาจารย์ นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษานั้น ทำการออกแบบและนำเสนอ แผนกลยุทธ์ และออกแบบขั้นตอนการปฏิบัติอย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับ สถาบันการศึกษาในภาคส่วนอื่น ได้นำเป็นแนวทางสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ดีที่สุด ดังนั้น หากจะให้โรงเรียนสาธิตในสถาบันอุดมศึกษามาปฏิบัติตามเกณฑ์หลักประกันคุณภาพการศึกษาที่ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้นั้น ไม่ใช่เรื่องที่เป็นปัญหาสำหรับโรงเรียนสาธิตในสถาบันอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บุ๊ค พ้อยท์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- พรณวดี ปามุทา. (2559). ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยสยาม.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2536). *โรงเรียนสาธิต : จุดมุ่งหมาย บทบาท และทิศทาง*. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา อาริรัตน์. (2562). *เอกสารประกอบการสอนวิชาองค์การและการพัฒนาองค์การ*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2539). การนำแนวคิด TQM มาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา. *วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน*, 7(64), 56-61.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล*. กรุงเทพมหานคร : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA ปี 2559-2560*. กรุงเทพมหานคร : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด*.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุภาภรณ์ ธาณี. (2553). กลยุทธ์การนำองค์กรสู่ความเป็นเลิศของเทศบาลตำบลนาสว่าง อำเภอดงขุดม
จังหวัดอุบลราชธานี. ใน *การศึกษานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
ปกครองท้องถิ่น*, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.